

Ignacy Dec

Udział środowiska naukowego w 46. Międzynarodowym Kongresie Eucharystycznym we Wrocławiu 25.05 - 01.06.1997 r.

Wrocławski Przegląd Teologiczny 5/2, 145-149

1997

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

OMÓWIENIA I RECENZJE

Udział środowiska naukowego w 46. Międzynarodowym Kongresie Eucharystycznym we Wrocławiu 25.05 - 01.06.1997 r.

46. Międzynarodowy Kongres Eucharystyczny we Wrocławiu przeszedł już do historii. Było to niewątpliwie największe wydarzenie religijne nie tylko w historii Archidiecezji Wrocławskiej, ale także jedno z największych wydarzeń w historii Kościoła w Polsce. Trzeba to wydarzenie ocalić od zapomnienia, dlatego zachodzi potrzeba, aby do niego wracać i ukazywać je w różnych aspektach i wymiarach.

W niniejszym sprawozdawczym szkicu będzie przedstawiony zarys udziału środowiska naukowego w pracach przygotowawczych i w samym przebiegu minionego Kongresu.

1. UDZIAŁ W PRACACH PRZYGOTOWAWCZYCH DO KONGRESU

a) Działalność Komisji Teologicznej i Sekcji Naukowo-Programowej

W styczniu 1994 roku kard. Henryk Gulbinowicz, arcybiskup metropolita wrocławski, gospodarz 46. Międzynarodowego Kongresu Eucharystycznego, powołał Sekcję Naukowo-Programową wśród czterech innych sekcji przygotowawczych Kongresu. W skład jej weszły następujące osoby: ks. prof. Ignacy Dec, rektor PFT we Wrocławiu (przewodniczący), ks. prof. Adam Kubiś (rektor PAT Kraków), ks. prof. Ludwik Królik (rektor PFT Warszawa), ks. prof. Bogdan Czesz (rektor PFT Poznań), ks. prof. Jan Krucina (PFT Wrocław), ks. prof. Czesław Bartnik (KUL), ks. prof. Helmut Juros (ATK Warszawa), ks. prof. Jan Kowalski (PAT Kraków), prof. Roman Duda, rektor Uniwersytetu Wrocławskiego, prof. Andrzej Wiszniewski, rektor Politechniki Wrocławskiej, prof. Jan Miodek (UWr), prof. Janusz Zaleski, wojewoda wrocławski, prof. Leon Kieres, przewodniczący Dolnośląskiego Sejmiku Samorządowego, mgr Bogdan Zdrojewski, prezydent Wrocławia, ks. doc. Piotr Liszka (PFT Wrocław), s. doc. Ewa Jezierska (PFT Wrocław), ks. doc. Jerzy Lewandowski (PFT Wrocław), ks. dr Marian Biskup, rektor MWSD we Wrocławiu.

W ramach niniejszej Sekcji działała Komisja Teologiczna. Włączyła się ona od samego początku w prace przygotowawcze do Kongresu. W okresie przedkongresowym odbyła ona 13 posiedzeń, w których zawsze uczestniczył ks. kard. Henryk Gulbinowicz. Wszystkie spotkania odbyły się we Wrocławiu w gmachu Papieskiego Fakultetu Teologicznego (często w budynku MWSD) w następujących terminach: 07.01.1994, 22.02.1994, 03.06.1994, 20.06.1995, 08.09.1995, 29.01.1996, 22.02.1996, 20.04.1996, 05.06.1996, 14.06.1996, 18.11.1996, 23.01.1997, 04.04.1997. W posiedzeniu w dniu 5 czerwca 1996 r. wziął udział kard. Edward Gagnon, przewodniczący Papieskiego Komitetu do spraw Międzynarodowych Kongresów Eucharystycznych oraz o. prałat Ferdynand Pratzner, sekretarz tegoż Komitetu.

Jednym z pierwszych zadań Komisji Teologicznej było wypracowanie Podstawowych Założeń 46. Międzynarodowego Kongresu Eucharystycznego we Wrocławiu, tzw. „testo base”. Po opracowaniu tego dokumentu Komisja zajmowała się sprawą teologicznego i duszpasterskiego przygotowania do Kongresu, a w ostatniej fazie organizacją kongresowych konwersatoriów w języku polskim, a także przygotowaniem i rozplanowaniem wykładów okołokongresowych, które potem zostały wygłoszone w Tygodniu Kongresowym w większości kościołów miasta Wrocławia i w znaczniejszych ośrodkach duszpasterskich Archidiecezji.

b) Sympozja, publikacje i wykłady przedkongresowe

Dzieło 46. Międzynarodowego Kongresu Eucharystycznego wymagało ogromnego przygotowania. Włączył się w nie w jakiś sposób cały Kościół. Mówili o tym w czasie trwania Kongresu w Hali Ludowej przedstawiciele delegacji zagranicznych. Jednakże największy ciężar przygotowań spoczął na Archidiecezji Wrocławskiej. Przygotowania te miały wymiar wielopłaszczyznowy i były prowadzone przez instytucje kościelne, państwowe, regionalne: miejskie i samorządowe. Strona kościelna położyła główny nacisk na duchowy wymiar owych przygotowań.

W kilkuletnie dzieło przygotowań do Kongresu włączył się aktywnie Papieski Fakultet Teologiczny we Wrocławiu. Zarząd Uczelni zorganizował trzy sympozja o tematyce eucharystycznej. Pierwsze odbyło się w dniach 12 i 13 marca 1996 r. w murach Papieskiego Fakultetu Teologicznego i Uniwersytetu Wrocławskiego. Jego temat brzmiał: „Eucharystia w dziejach Kościoła na ziemiach polskich ze szczególnym uwzględnieniem Śląska”. Miało ono charakter historyczno-ekumeniczny. Wystąpili w nim przedstawiciele siostrzanych Kościołów: prawosławnego i ewangelicko-augsburskiego. Drugie sympozjum o tematyce kongresowej to „XXVI Wrocławskie Dni Duszpasterskie”, które odbyły się na Papieskim Fakultecie Teologicznym we Wrocławiu w dniach od 27 do 29 sierpnia 1996 r. Debatowano na nich na temat: „Eucharystia i wolność – 46. Międzynarodowemu Kongresowi Eucharystycznemu naprzeciw”. W sympozjum wzięli udział znakomici teologowie, duszpasterze, osoby zakonne i świeckie, zarówno z kraju jak i z zagranicy. Materiały z tych dwóch sympozjów, wzbogacone jeszcze o zamówione artykuły, zostały opublikowane w obszernej publikacji książkowej pt. „W blasku Eucharystii” (Wrocław 1995), wydanej przez Papieski Fakultet Teologiczny we Wrocławiu. Książka ta została zadedykowana Ojcu świętemu Janowi Pawłowi II z okazji 50. rocznicy święceń kapłańskich. Przedmowę do niej napisał ks. kard. Henryk Gulbinowicz.

Trzecie sympozjum przygotowujące do Kongresu miało miejsce w dniach od 21 do 23 listopada 1996 r. Było to „XII Forum Młodych”, którego temat brzmiał: „Eucharystia buduje Kościół”. Wzięli w nim udział w większości alumni, studiujący na PFT we Wrocławiu oraz przedstawiciele prawie wszystkich seminariów duchownych diecezjalnych i zakonnych z naszego kraju, jak również kilka delegacji z seminariów zagranicznych. Uczestniczyli w nim także po części studenci świeccy PFT we Wrocławiu. Materiały z tego sympozjum ukazały się we „Wrocławskim Przeglądzie Teologicznym” (1997, nr 1).

Władze Papieskiego Fakultetu Teologicznego zainspirowały także przeprowadzenie w Archidiecezji Wrocławskiej Nowenny Przedkongresowej. W tym celu PFT przygotował pomoce liturgiczne dla duszpasterzy do przeprowadzenia tejże Nowenny (46. Międzynarodowy Kongres Eucharystyczny Wrocław, 25.05. - 01.06.1997 r. Pomoce liturgiczno-dusz-

pasterskie, Wrocław 1996). Trwała ona od września 1996 do maja 1997 r. i odbywała się w pierwszą niedzielę każdego miesiąca.

W ostatnim etapie przygotowania do Kongresu Papieski Fakultet Teologiczny zorganizował „Wykłady otwarte” dla mieszkańców Wrocławia. Było ich w sumie dziewięć. Stanowiły one także jakby Nowennę, tym razem teologiczną, obejmującą dziewięć przedkongresowych czwartków okresu wielkanocnego. Rozpoczęła się ona w Wielki Czwartek liturgią Wieczery Pańskiej i homilią wygłoszoną przez ks. biskupa Edwarda Janiaka. Zakończyła się zaś 22 maja wykładem ks. prof. Helmuta Sobeczko, dziekana Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Opolskiego. Pozostałe wykłady były głoszone przez pracowników naukowo-dydaktycznych Papieskiego Fakultetu Teologicznego, Uniwersytetu Wrocławskiego i Uniwersytetu Opolskiego (Wykłady wygłoszono w kolejności: s. doc. Ewa Jezierska, prof. Krystyn Matwijowski, ks. prof. Jan Krucina, ks. prof. Ignacy Dec, ks. prof. Roman Rogowski, ks. prof. Eugeniusz Mitek, bp prof. Alfons Nossol, ks. prof. Helmut Sobeczko). Dobrano tak prelegentów, by zostały uwypakowane różne aspekty głównego hasła Kongresu: „Eucharystia i wolność”. W poszczególnych wykładach rozważano więc Eucharystię w powiązaniu z wolnością w aspekcie: biblijnym, liturgicznym, historycznym, społecznym, filozoficznym, dogmatyczno-moralnym, wychowawczym, ekumenicznym i pastoralnym. Teksty wszystkich wykładów zostały opublikowane w książce: „Na drodze do Kongresu” (Wrocław 1997).

2. UDZIAŁ W PRZEBIEGU KONGRESU

Pracownicy naukowo-dydaktyczni Papieskiego Fakultetu Teologicznego we Wrocławiu oraz innych uczelni kościelnych i państwowych, zwłaszcza pracownicy Instytutu Historii Uniwersytetu Wrocławskiego, włączyli się bardzo aktywnie w uczestniczenie w Kongresie. Wielu z nich – pod przewodnictwem księży biskupów – prowadziło czy też czynnie uczestniczyło w konwersatoriach kongresowych w języku polskim. Byli to – z Papieskiego Fakultetu Teologicznego we Wrocławiu: ks. prof. Jan Krucina, ks. prof. Józef Swastek, ks. prof. Ignacy Dec, ks. doc. Andrzej Nowicki, ks. dr Adam Bałabuch, ks. dr Marian Biskup, ks. dr Stanisław Chomiak, ks. dr Antoni Kielbasa, dr Andrzej Jagiello, ks. dr Bolesław Orłowski, ks. dr Józef Pater, ks. dr Stanisław Paszkowski, ks. dr Alojzy Słószarczyk; z Wyższego Seminarium Duchownego w Legnicy: ks. dr Władysław Bochnak, ks. dr Stanisław Araszczuk, ks. dr Marek Korgul, ks. dr Leopold Rzodkiewicz; z innych ośrodków: ks. doc. Jerzy Buxakowski (Pelplin). Kilkunastu pracowników naukowo-dydaktycznych z uczelni wrocławskich i innych z naszego kraju i z zagranicy, prowadziło lub towarzyszyło prowadzeniu konwersatoriów w innych grupach językowych, a także w seminariach ekumenicznych. Byli to: z PFT we Wrocławiu: bp Jan Tyrawa, ks. doc. Piotr Liszka, ks. dr hab. Andrzej Siemieniowski, ks. dr Ryszard Groń, ks. mgr Vadim Szajkiewicz; z Uniwersytetu Wrocławskiego: prof. Roman Duda, prof. Jan Miodek, prof. Józef Łukaszewicz; z Politechniki Wrocławskiej: prof. Andrzej Wiszniewski; z innych uczelni: bp Alfons Nossol (Opole), ks. dr Mieczysław Maliński (Kraków), ks. dr Zbigniew Kiernikowski (Rzym), ks. doc. Łukasz Kamykowski (PAT), ks. prof. Leonard Górka (KUL), ks. prof. Piotr Jaskóła i ks. dr Stanisław Rabiej (Opole), ks. dr Wojciech Hanc (Włocławek).

Sporo pracowników naukowych środowiska wrocławskiego i pozawrocławskiego, a także dość duże grono różnych działaczy społeczno-kościelnych, zostało zaangażowanych do przygotowania i wygłoszenia wykładów okolicznościowych w czasie tygodnia kongresowego.

Wykłady te i prelekcje zostały wygłoszone w 24 kościołach we Wrocławiu i w 22 świątyniach poza Wrocławiem. W sumie wystąpiło 41 prelegentów, którzy wygłosili łącznie 70 wykładów i prelekcji (poza oficjalnym, zatwierdzonym przez Watykan, programem Kongresu). Problematyka tych wystąpień obejmowała tematy związane z Eucharystią i wolnością, św. Wojciechem, historią diecezji wrocławskiej, moralnością, wychowaniem chrześcijańskim, rodziną, polityką, kulturą itp. Z Papieskiego Fakultetu Teologicznego wykłady tego rodzaju wygłosili: ks. prof. Roman Rogowski (Eucharystia i nadzieje nowego świata), ks. prof. Józef Swastek (Kult św. Wojciecha w Polsce), s. doc. Ewa J. Jezierska (Eucharystia udziałem w śmierci i zmartwychwstaniu Chrystusa), ks. doc. Piotr Liszka (Eucharystia w życiu i nauczaniu św. Antoniego Marii Klaret), ks. doc. Zdzisław Lec (Zakony na Śląsku), ks. dr Franciszek Glód (Co nam daje Eucharystia?), ks. dr Tadeusz Reroń (Eucharystia źródłem wyzwolenia od zła).

Z Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego wykłady wygłosili: ks. prof. Jerzy Kopeć (Eucharystia w życiu Kościoła pierwszych wieków), ks. prof. Zbigniew Wit (Duchowość eucharystyczna i postawy wewnętrzne w kulcie Eucharystii), ks. dr hab. Stanisław Bielecki (Ustanowienie Eucharystii w świetle tekstów Pisma św. Nowego Testamentu), ks. dr hab. Bogusław Migut (Symbolika Eucharystii w Starym Testamencie) i ks. dr Czesław Krakowiak (Niedzielną Eucharystia w parafii).

Z Uniwersytetu Wrocławskiego wykłady wygłosili: prof. Kazimierz Bobowski (Kult św. Wojciecha w dziejach Polski), prof. Marek Czaplinski (Ruch katolicki na Śląsku na przełomie XIX i XX wieku), prof. Teresa Kulak (Walka z katolicyzmem w dobie hitlerowskiej na Śląsku), prof. Krystyn Matwijowski (Kult Eucharystii w nowożytnym Wrocławiu), prof. Kazimierz Orzechowski (Pozycja biskupa wrocławskiego w dziejach Śląska), prof. Mieczysław Pater (Akademia Jezuitcka we Wrocławiu), prof. Bogdan Rok (Problem wiatyku w nauczaniu Kościoła katolickiego), prof. Włodzimierz Suleja (Kościół na Dolnym Śląsku wobec stanu wojennego), prof. Lech Tyszkiewicz (misja św. Wojciecha), dr hab. Krzysztof Kawalec (Próby organizowania się politycznego środowisk katolickich po roku 1989), dr Michał Kaczmarek (Święty Wojciech – patron narodów), dr Leonard Smolka (Konsekwencje zmian terytorialnych w XX wieku dla organizacji Kościoła), Grażyna Bolowska (Tysiącletnie śmierci św. Wojciecha),

Z innych uczelni wykłady wygłosili: ks. prof. Bogdan Cześn – z PWT z Poznania (Eucharystia w okresie patrystycznym), ks. prof. Jan Kowalski – z PAT z Krakowa (Eucharystia braterską ucztą), ks. prof. Janusz Czerny – z Uniwersytetu Opolskiego (Biblijne przekazy o ustanowieniu Eucharystii oraz Liturgia Eucharystii w obrządku bizantyjskim), doc. Zygmunt Gałdicki – z Politechniki Wrocławskiej (Eucharystia źródłem chrześcijańskiego etosu pracy),

Z Katolickiego Stowarzyszenia Rodzin prelekcje wygłosili: Antoni Izvorski (Eucharystia a wybór wartości życia), Teresa Izvorska (Trzeba bardziej słuchać Boga niż ludzi – dlaczego musimy bronić życia?), Ewelina Kondziela (Wychowanie do wolności w rodzinie chrześcijańskiej w świetle encykliki *Veritatis Splendor*), Urszula Pliszki (Pornografia – rozrywka czy świadoma demoralizacja), Barbara Tomaszewska (Ludzka płciowość: praw-

da i znaczenie), Małgorzata Wojdyło (Przymierze dwóch serc jako odpowiedź na cywilizację śmierci).

Z grupy działaczy społecznych w prelekcjach kongresowych wystąpili: Edward Czapiewski (Chrześcijańska kultura i tradycja tożsamością narodu i państwa), red. Zbigniew Nosowski (Codzienność duchowości chrześcijańskiej), Zdzisław Pisarek (Odpowiedzialność chrześcijanina za organizację życia społecznego i politycznego w naszej Ojczyźnie), red. Andrzej Potocki (Naród – społeczna przestrzeń wolności), prof. Piotr Wojciechowski (Eucharystia w codzienności katolika i jego rodziny), Leszek Zieliński (Chrześcijańska dcmokracja fundamentem Polski i Europy).

Zamykając relacje o udziale środowiska naukowego w 46. Międzynarodowym Kongresie Eucharystycznym należy jeszcze wspomnieć o oficjalnym uczestnictwie przedstawicieli świata nauki, rektorów wyższych uczelni, w liturgii i w spotkaniach z Ojcem św. Janem Pawłem II. Najpierw wszyscy rektorzy uczelni Wrocławia i Opola wzięli udział we Mszy św. odprawionej w Hali Ludowej w uroczystość Ciała i Krwi Paskiej (29 maja) pod przewodnictwem kard. Edwarda Gagnon. W koncelebrze było 15 kardynałów, 85 biskupów i ok. 400 kapłanów. Po mszy św. przeszła historyczna procesja eucharystyczna od Hali Ludowej do Archikatedry Wrocławskiej. Wśród uczestników byli także przybrani w togi wszyscy rektorzy wrocławskich i opolskich uczelni. Ci sami rektorzy w uroczystych strojach przybyli na spotkanie z Ojcem świętym Janem Pawłem II do Wrocławskiego Ratusza w godzinach popołudniowych, w dniu 31 maja. Ukoronowaniem ich oficjalnego uczestnictwa w Kongresie była obecność na papieskiej liturgii „Statio Orbis” w niedzielę 1 czerwca, w czasie uroczystego zamknięcia 46. Międzynarodowego Kongresu Eucharystycznego we Wrocławiu.

Z powyższego szkicu wynika, iż środowisko naukowe włączyło się dość znacząco w prace przygotowawcze i sam przebieg 46. Międzynarodowego Kongresu Eucharystycznego we Wrocławiu. Trzeba by tu jeszcze dodać, iż także młodzież akademicka wszystkich uczelni przeżywała czynnie Kongres. Wielu młodych wolontariuszy włączyło się bardzo czynnie w prace przygotowawcze i w sam przebieg Kongresu.

Ks. Ignacy Dec

Zjednoczenie chrześcijan darem Bożym i owocem pojednania

I. FENOMEN II EUROPEJSKIEGO ZGROMADZENIA EKUMENICZNEGO W GRAZU

1. Od Bazylei do Grazu

W dniach od 23 do 29 czerwca 1997 r. odbyło się w Grazu (Austria) Drugie Europejskie Spotkanie Ekumeniczne. Już pierwsze tego rodzaju spotkanie chrześcijan, które miało miejsce od 15 do 21 maja 1989 r. w Bazylei, było dla organizatorów i uczestników okazją doświadczenia wielkiej tęsknoty za jednością wierzących w Chrystusa i przekonania się o potrzebie zjednoczenia ich wysiłków w budowie nowego jutra liczącego się z godnością odkupionego przez Chrystusa człowieka, jutra opartego na Jego nauce. Tematem obrad było zagadnienie pokoju w sprawiedliwości¹. Na miejsce tegorocznego II Europejskiego Zgromadzenia Ekumenicznego wybrano Graz, drugie co do wielkości miasto w Austrii, usytuowane na granicy różnych wyznań i kultur. Temat refleksji zawarto w sformułowaniu „Pojednanie – dar Boży i źródło nowego